

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Datur affectus amicitiae propriæ erga creaturas rationales in Deo.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

CERTAMEN I.

Datur affectus amicitiae propriae erga creaturas rationales in Deo.

1. Conclusio hæc absque temeritate, ut minimum, negari non potest: tam quippe in scriptura, & Patribus expressam videor mihi videre, à nulloque Scholastico negatam: eam expresse affirmat S. Thom. 1. part. quest. 20. art. 1. ad 2. art. 2. ad 3. sentent. d. 32. quest. 1. art. 1. ad 2. & art. 1. ad 3. atque eius discipuli S. Bonavent. sententiam ad locum primæ partis citant, ubi, & nostri ipsius interpretes. Valquez d. 82. cap. 2. ac reliqui: & item Capreolus d. 45. art. 1. conclus. 11 supponit Magister d. 17. & sequentibus sæpe, maxime d. 32. ubi expresse S. Bonavent. art. 1. quest. 2. ad argum. Richard. art. 1. q. 1. arg. 2. cum eius solutione collato. Carthus. q. unica in relatione sententia S. Thom. Durand. q. unica, art. 2. & Scotus q. etiam unica sub finem ad argum. 2. qui duo postremi, etsi ita planè censent; ita vero quandoque loquuntur, ut aliquibus Scholasticis non ita textum & contextum totum legentibus, remanentibusque, sed fragmentatim solum rependentibus, ut ipsos pro opposita negatiua sententia referent anam præbuerint non exiguum: ex nostris qui articulatim S. Thom. interpretati non sunt, etsi partium eius methodum inscribenda Theologia, sententiaque seruauerint: Herize tract. 2. d. 18. cap. 2. num. 15. Luis. Torr. 2. d. 66. dub. 2. Alarcon de volunt. d. 2. cap. 3. Ruiz d. 52. sect. 6. Martinon de Deo d. 16. sect. 3. Arriaga d. 26. sect. 4. Quiros d. 73. sect. 1. etsi hunc affectum, non adeo distinctè, & exactè, sed ex communi titulo, & difficultate virtutum moralium diuinum duo hi postremi, sicuti & Herize examinarint; non autem ex amicitiae propriis, nec aliis moralibus affectibus communibus: communia autem hæc tract. de virtutib. Dei moralib. discutienda semel erunt pro omnibus, ne singulis earum questionibus repetantur.

2. Hi igitur, quos ea in re Arriaga sectatur, ex ea difficultate questionem de Dei erga creaturas rationales decidendam vix putant: An Deus creatam bonitatem propter ipsam, ut finem *qui vel cui*, vel adæquatum, vel inadæquatum possit amare de facto amet quod de adæquato fine, ad quem Dei amor ultimo terminetur, quin ad seipsum illud referat amore suo, de facto, Arriaga, tres vero alij, adhuc de possibili admittere non audent: quia, & antecessorum Theologorum, immò, & sui ipsorum mentem non satis distinctè penetrarunt, dum Deum omnia propter se, ut finem amare docent; non satis attendentes, & se & illos finem pro formalissimo specificatiuo amoris diuini usurpasse: cum id inde in primis probent: quod alias diuinus amor à creatis obiectis specificaretur, atque in sui intrinseca perfectione penderet. Ceterum, etsi creati amoris finis omnis præcipuum specificatiuum sit: imò & obiectum quodvis formale motuum eius, sit etiam eius essentialis specificatiuum; secus tamen diuino amoris contingit: qui ex Deo, eiusque bonitate, tanquam obiecto, nec dum considerato, ut fine, aut medio amoris erga creatam, vel in creatam infinitus simpliciter è genere suo euadit per denegationem termini etiam extrinseci: & cui proinde motuum, finisve vllus eiusdem amoris, ad quodvis obiectum explicari intelligatur aliquid perfectionis in linea amoris addere possit; ac proinde respectu amoris diuini obiecta motiua, & finis proprie talis creatura esse possunt, quin motiua seu finis, quoad eius specificatiuam, seu vim specificatiuam illius, sint.

3. Porro id docui vniuersum agens, & principium virtutibus moralibus, ac proinde amicitia erga rationales creaturas propriæ (de qua in præsentia) statuendis ponens d. 2. q. 4. 1. & 6. eas rationes penetrasset, atque absolute separabiles animaduertent, nec Deum omniamoris sui erga creatam finem, & motuum vltimum, quasi id quandoque scriptura docet, assererent, nec aliis locis,

quibus, & voce, & ratione ad creatam eum amorem, ut motuum vltimum, & finem tam *qui* quam *cui* terminum conuincitur, turbarentur: atque ut vtrumque (quod fieri rectè haud quaquam potest) conciliarent, difficultas valde, facileque redarguendas doctrinas irritò labore minimè excogitasset: quarum relatio hic, & confutatio inutilis: maxime, cum eas omnes citatus Arriaga reterat, ac refellat, valeatque quilibet, ubi semel eas audierit, ad manus, ut aiunt, earum deprehendere fallaciam: illud solum addam: miraculi instar esse distinctionem hanc mouendi, & specificandi in motui creatis respectu diuini notam eis non fuisse, sed penè ignotam: quia nusquam respectu amoris creati separatim, immò nec separabile agnoscent; & tamen rationem terminandi, & specificandi in eisdem obiectis respectu amoris creati inseparabilem (implicat enim meum Petri amorem, et si eodem principio motui formali sit, Ioannis aut Bacephai amorem esse) respectu tamen amoris diuini, non solum separabilem vnam ab alia admittant, sed de facto diuisam fateantur, ut diuinum amorem de obiectis creatis ab his specificatiue independentem ea ipsa ratione, qua nos eandem rationem mouendi eorundem obiectorum, à ratione specificandi respectu diuini amoris diuisimus, omnino defendant; sed de his, & hic citatis locis satis.

Probatum conclusio ex scriptura cuius verba iuxta statam apud Patres, & Scholasticos interpretes omnes regulam secundum proprietatem significationis dicta, ac recipienda à Catholicis, (ubi nihil, vel scriptura, vel sanæ doctrinæ aduersum continent) sunt. Iudith. 1. Itai. 4. 1. Iacob. 2. dicitur. *Abraham Dei amicus est*. Psalm. 138. de iustis omnibus. *Nimis honorati sunt amici tui Deus*. Sapient. 7. de Sapientia est iustitia morum thesaurus: *qua qui vult participare facti sunt amici Dei*, &c. ac infra *Amicos Dei*, & *Prophetae* respicitur, Luc. 12. *Dico autem vobis amici mei, Ioannis*. *Vos amici mei estis, si feceritis, quia ego præcipio vobis*: infra: *vos autem dixi amico*. Ex quibus sic arguo. *Amicitia proprie accepta* (ut hic præmissi accipiendum) in parte cuiusque extremi, seu personæ, non solum eam amorem erga alteram essentialiter dicit; sed huius eam erga illam vicissim, ac mutuo: ita vti ex parte amoris redamatio in amantem deficit, amor quidem in illa sit: amicitia verò adhuc ex parte amantis esse non possit: ut supra de amicitia diuinorum personarum inter se disputans ostendi dispart. proxima: Atque eis locis amicitia hominum erga Deum asseritur: ergo, & essentialem virtutem, & illationem proximam, mutuos ex parte Dei in homines amor, atque amicitia: idem argumentum continet Tridentinum sess. 6. cap. 6. docens impium per iustificacionem ex inimico fieri amicum Dei: hoc quensque & constans apud Patres omnes concors locutio (ut merito ob hæc testimonia & argumentum prædictum in eis contentum propter Dei erga homines) ut subinde reliquas rationales creaturas iustas, ac redemptas negare non temerarium solum censet, sed erroneum.

5. Expressius adhuc hæc dogmatica veritas continetur illis verbis Sapient. 8. *Ego diligenti me dilige, & illa Ioann. 14. & 15. Si quis diligit me, Pater meus diligit eum: & sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos: & manete in me, & ego in vobis*, vti que per dilectionem Patres omnes, interpretes, & Theologi intelligunt: in eis quippe rationalium personarum Dei nempe, & hominum amatio, ac redamatio; siue mutuos amor asseritur: quæ amicitia proprie essentialis definitio continetur: quæ amicitia & à definitione ad definitum demonstratio effluunt. Consulto omisi illa testimonia quibus vel impij amato compellantur, dum inuitantur à sapientia ad iustitiam: eis enim non, tam, quod sunt, quam, quod eos esse Deus desiderat, explicatur: quo Dei dilectionis, & beneuolentia affectus significatur: non amicitia, quæ complacencia erga amicum est, amor, & mutuos: vtriusque autem Dei erga impium beneuolentia ab amicitia deficit: cum, quia mutuos non est, cum ab impio non redamatur Deus, quia ex complacencia impij quem Deus pro eo finem odit, amare illum, pro tunc, nequit charitatis & amicitia amore (quæ similitudinem, non qualemque creaturæ

is omnibus communem, sed supernaturalem cum Deo respicit: sed benevolentia alterius laxioris, ex misericordia, est non ob Dei utilitatem, ut locus datur gratiae: eadem de causa mitto illa Ioann. *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret: & similia illa: commendat autem charitatem suam Deus: quia cum adhuc impij essimus, &c.* eis enim, non, charitatis, quatenus à misericordia differt, aut amicitiae propriae Dei amor, sed intentione, & inchoatione solum tali, erga peccatorem exprimitur. Magis probant illa Prouerb. 12. *qui diligit cordis mundiciam propter gratiam laborum habebit amicum Regem.*

6. Ratione Theologica probari à nonnullis à priori potest: quia amicitiae virtus honestissima moralium est: ergo illam prosequitur Deus, cuius amor de sefe omniatorem formalis est: ita vero efformata ratio nihil probat, est pro reliquis. Deo virtutibus moralibus vniuersum probet: id enim specialem amicitia habet, ut dicitur in bonitatem personae amare tendat: est enim formalitatem complacentia de illo, minimè otiosa, sed ex qua rursus bona illi ex eadem complacentia optemus, & quae ab ipso possit gaudemus, ut in linea finis cui primum mobile reliquorum affectuum personae amor sit: huius in linea finis qui intentio finis reliquorum eius lineae affectuum primum mobile (id quod non à Deo excludit in seipsum ab aliis video) non autem in bonitatem, sed honestatem amantis in eo amore exercendam ferret: id enim non nisi ex complacentia sui, cui amicum honestum amicum amare, fieri nequit: quare amore concupiscentiae, non autem amicitiae fiet, cum reflexe ob honestatem virtutis amicitiae eius amorem appetimus: quod in actu charitatis patet: quem, si ob eius honestatem reflexe velimus actu charitatis, & ex pura complacentia Dei non amamus, sed ex concupiscentia: quare, & reflexus ille actus charitatis Dei non est. Potest autem ita efformari ut vim habeat: quia supernaturalis bonitas Deum perfecta charitate, & dilectione diligentis, suae actus, suae habitus, ne incompete de formis sanctificandis quaestione miscellaneam; nec vulgariter, nec ex vulgaribus principiis à nobis dirimendam miscellaneam; rationalem creaturam obiectum dignum complacentiae, & redamationis diuinae constituit: quod argumentum non legitur confirmatur: etenim mutua affectus conuenientia similitudinem, in quavis animalium specie iuxta cuiusque capacitatem, naturalissima est: atque inter Deum, & rationales creaturas iustas, & ipsam suae actualiter suae habitualiter amantes, similitudo (quae creatura ad Deum esse potest) est perfectissima: ergo, & inter eos mutua supernaturalis affectiva conuenientia, seu amicitia. Probatur minor: est siquidem in iustis ita Deum diligentibus diuinae naturae participatio, & similitudo 2. Petri 1. *ut per haec efficiamini diuinae consortes naturae: & filiatione adoptiua vera, quae obiectum similitudinis imagine supernaturali Dei Parentis esse non potest.* Hoc porro argumentum continet illud Ecclesiast. cap. 27. *voluntas ad sibi similia conueniunt: & creatura ad eos, qui operantur illam, quo etiam spectat id Sap. 5. Custodia legum consummatio incorruptionis est: incorruptio autem facit proximum esse. Proximum inquit, ac inquam; sed ut alter alicui: longo proximum interuallum.*

7. E proxima ratione occurrit obiectio: aequalitatis amicum necessarii, & essentialis ad propriam diuinitatem amicitiam ex Aristotele 8. Ethicor. ad Nicomac. c. 7. lib. 9. c. 3, & 8. item 7. Ethic. ad Eudem. c. 5. lib. 8. c. 11. init. & cap. 12. Probique scribente. *Amicitia in aequalitate quodam, consistere videtur, nisi frustra dicatur amatoria esse aequalitas.* Atque Dei ad homines summa, infinitaque distantia, & inaequalitas cum in esse, tantum amore est, ut inter infinitum, & finitum: ergo nec propria inter eos amicitia esse potest: ut idem Aristoteles concludit cap. 10. 7. ex 8. Ethicor. ad Nicomac. citato: *Si longe separatus sit aliquis, ut Deus, non amicum manet amicitia: & citato c. 5. ex 7. Ethicor. ad Eudem. Ridiculum esse: si quis Deo exprobraret, si non pro eo, ac ob hominibus amaret, vicissim diligeret: aut Primogenitum, quod non aequalem amorem subditis praestaret. Et confirmat 8. illo Ethicor. cap. 1. Proloquio vulgari: *Parce**

cum Paribus: & graculus graculo, &c. cui simile est proloquium Prouerb. 13. verum ex dictis proximè constat horum solutio: per dilectionem supernaturalem diuinae naturae participationem, & similitudinem esse: quam, ne subodoratus quidem Aristoteles fuit: vnde nihil mirum, si inter Deum, & homines amicitiam negarit ob inaequalitatem eorum, tam in natura, quam in amore; ob eam verosimilitudinem, & participationem nobis à Deo donatam dilectionis, suae actualis, suae habitualis, communicatione, & Dei amici infinitè excellentis ad hominem iustum, quem amicum sibi vult, quantum opus sit (ut ait Cicero de amicitia inter Superiorem & inferiorem) demissionem reperiri: verum prouerbium illud ex Hieronymo ad id Mich. 7. *nolite credere amico desumptum: Amicitia paret aut inuenit, aut facit, ubi inaequalitas est, & alterius eminentia, necdum vero affectuosa eminentis dignatione affectuosè ad inferiorem complanata alterius subiectione, ibi non tam amicitia, quam adulatio est:* At inquit Dei Dominum, & creaturæ seruus essentialis est inmutabilis, & inabdicabilis: ita enim est physice secus affectuè: eo enim modo, & à naturali dominio Dei minax, terrenisque supercilium, & à naturali nostra seruiente seruilis timor, & terror, quæ amicitiae obsunt, excutitur.

8. Quin & Aristot. 8. ad Nicomac. c. 12. *qua est filiorum ad Parentes, & hominum ad Deos ut ad bonum est & excellens, amicitiam admittit; quia; (ut doctè S. Th. aequalitatem ab eo requisitam inter amicos non numeralem, & Arithmetica, sed proportionalem, seu Geometricam de amicitia vniuersum sumpta interpretatur) est quaedam amicitiae species sit, quæ arithmetica etiam requirit: quæ proinde inter solas diuinas personas in diuinis, summe quidem perfecta, intercedit ob bonitatis, & perfectionis communis, non aequalitatem solum, sed identitatem etiam & vniuersam vnitatem. Porro aequalitatem solum hanc proportionalem amicorum dignitate, & perfectione inaequalium, affectuumque, imò, & effectuum vicissim sibi ex amicitia praestitorum, ad amicitiam propriam absolute sufficere expressit ipse Arist. eodem lib. 8. cap. 14. post med. Scribens: *Amicitia namque id exposcit, quod fieri potest non id, quod est ex dignitate. Nec enim in omnibus est, ut in honoribus erga Deos, & Parentes. Nemo enim vniquam dignum reddere potest: sed, qui, quod potest exequitur bonus, & aequus esse videtur.* Tunc enim proportionalem, tenet aequalitatem, & 7. Ethic. ad Eudem. c. 12. circa med. excellens contrarie reddit proportionalem iuxtaque diametrum iungit: tamen maius quid, & praestet inferiori, & sit: inferiuscule concludit: *quocirca aliquo alio aequali, & proportionale reddere, inferiores nimirum amicos excellentioribus, conuenit: honore scilicet, qui & natura Principi, & Deo tribuitur à subiectis, non quidem metu, & coactè, sed ex benevolentia exhibitis & vltioncè.**

9. Sed, quoniam quæ semper, & indefinite Deo adesse de facto, quasi statuta lege dicuntur (ut amicitia Dei erga omnes ipsam charitate, suae actuali, suae habituali diligentes locis datis asseritur) ubi aliunde de eius pacto, & promissione, aliunde ex scriptura (ut hic euenit) non constat; necessitate naturali Deo adesse videntur, inferitur sane Deum, non libere, sed ex necessitate creaturas rationales iustas ipsum diligentes, atque ob motuum purè creatum (cuiusmodi est nostra erga ipsum, suae actualis, suae habitualis dilectio) affectu prosequi amicitiae. Hoc autem contra principium nostrum generale, & circa absolute existentia creata omnia cunctis Theologis commune, de libertate amoris Dei erga creata supra statum videtur pugnare. Sed in primis falsum est antecedens: cum enim reuelatio de absolute factis, à Deo habitis, & conceptis, etiam libere, affectibus esse possit, est nulla naturæ suae leges aut præcedentia pacti, vel promissionis suae à Deo habiti, conceptique fuerint, esse potest eorum reuelatio: quare etiam aliunde de pacto, aut promissione Dei non constat, eos naturæ diuinæ lege, ac necessitate à Deo habitos conceptosque fuisse minimè probat: eo tamen ad praesens, & similia alia permisso: nihil contra principium illud nostrum (& omnium quoad absolute existentia creata) de libertate amoris Dei erga creaturas omnes probat: illud enim intelligitur à cunctis de libertate amoris diuini à voluntate Dei secundum se, ac

R nudg

nude considerata; non autem vestita libero aliquo affectu suo, quo ad creatum aliquid amandum, siue efficaciter, siue inefficaciter, siue complacentia pura simplici determinetur, uti efficaci finis intentione ad electionem mediorum determinatur, & imperante quovis affectu ad affectum imperatum. Sic ergo; ex affectu amicitiae ex parte Dei quo nobis redamationem sui (qua in ratione propriae amicitiae completur, per nostram, siue actuaalem, siue habituaalem) donat determinatam eius voluntatem ad amorem amicitiae erga nos ex parte sui manere dicendum est, quia & nostram redamationem, & amicitiam absolute talem efficaciter ex parte sui intendit, & quod ex parte nostri apponendum ad propriam virtutis amicitiam restat, non eius, sed nostrae de reliquo subiactae libertati.

CERTAMEN II.

*Possibilitas inaequalitatis amicitiae Dei
erga rationales creaturas.
examinatur.*

1. **H**Ac de re generaliter egit S. Thom. l. p. q. 10. art. 3. inquit: *utrum Deus aequaliter diligat meliora?* & art. 4. *utrum Deus semper magis diligat meliora?* Nos autem de amore amicitiae speciatim inquirimus: quia de hoc plura in questione de facto scitu digniora occurrunt: & ex dicendis hic, quid vniuersim de quovis alio affectu Dei creaturarum prosecutio dicendum sit, eadem claritate patebit: ut autem distinctius procedatur inaequalitas amicitiae Dei, erga creaturas rationales iustas dupliciter a Theologis consideratur. Primo, pro inaequalitate, quoad effectus ex amicitiae amore profectos: Secundo, quoad intrinsecum Deo affectum, unde effectus illi extrinseci in eius amicos proveniunt: & de inaequalitate amoris amicitiae Dei erga suos amicos iustos in sensu primo, nempe quoad effectus, conveniunt Theologi omnes possibilem esse, ut respectu unius, quam alterius posse minorem esse, vel maiorem ex facto ipso comprobatur: cum plura dona gratiae, & supernaturalium reliquorum ex amicitiae affectu aliquot sanctis suis; aliis vero pauciora donaverit, & quotidie donet, ut experimur: quoad inaequalitatem vero intrinsecam affectui amicitiae Dei, si physice, & extrinsece loquamur, conveniunt etiam Theologi esse non posse respectu unius, quam alterius iusti, & amici maiorem, vel minorem, siquidem eodem iudicabilius physice, & (mea vera, ut aestimo) sententia metaphysice, & essentia sua infinito amore suo quodvis creatum, & creatura omnia siue naturalia, siue supernaturalia bonitate bona prosequatur. Ceterum etsi commune apud Theologos omnes, at mihi verissima sint qui liberam Dei voluntatem & affectum non per Deo intrinseca adaequate constitui formaliter complerique arbitrantur stante huius doctrinae nec debeat stare, nec (quod haud medioere doctrinae illius siue absurdum est) stare possunt: siquidem in effectibus, & donis, quibus per eos affectiva amoris Dei libertas, seu omnis Dei amor liber intrinsece, qua talis constituitur, negari inaequalitas nequit: quare neque in amore amicitiae libero intrinsece per eos effectus constituto: quidquid enim in horum sententia adaequate intrinsecum amoris Dei est necessarium & indifferens ad quemvis liberum amicitiae amorem Dei erga iustum quempiam est: amor quippe necessarius Dei erga seipsum est, ut hi docent Authores.

2. Et sane doctrina communi opposita (a qua recedere necesse est commotiores homines extrinsecos) supposita, nulla superesse via videatur inaequalitatis affectus amicitiae Dei erga iustos quoad affectum ipsum, sed quoad effectum tantum: atque ita videtur ex ea conclusione S. Thomae intulisse: Deum non amare magis unum, quam aliud bonum, sed tantum ex parte boni, quod vult amato: quod consonat doctrinae Magistrum in 3. d. 32. c. *Considerandum* dicentis: *dilectio Dei non recipit magis, & minus secundum essentiam, sed tantum secundum efficientiam*: ubi Sanctus Bonaventura art. 1. q. 2. corp. *dilectio Dei potius dicitur esse dilectio effectus, quam affectus,*

& Richard. art. 1. & 2. Henricus art. 46. summ. q. 6. ad 1. *Amare magis non secundum substantiam amari, sed secundum maiorem bonitatem quam causat.* Alexander. 1. p. quest. 1. metaph. 2. & 3. Amor Dei ad creatura, amor erga se solum connotatum produciendum addit. Nec mirum cum antiquiores; libera decreta Dei, vel per extrinsecam connotata contingentia, vel per relationem rationis eis illis resultantem constituant: quibus proinde ita consequenter loqui visum est; quamquam alteri non consequentius locuturos nuper ostendi: nisi Deum quoad affectus siue in linea volendi liberum negent: siolumque in linea efficiendi liberum admittant: ut de constituto liberatis decretorum dicebam: in S. Thomae & reliquorum non connotantum sententia et aequalitate euitantia physica amoris divini erga obiecta quavis omnis ipsius inaequalitas, maioritas, minoritasque, quoad affectum respectu unius obiecti, quam alterius, videtur impossibilis: & quamquam ab eorum pluribus possibilis, & de facto esse asseratur, rationabiliter & authoritatibus proberetur, ut iam referemus: ab eorum tamen nullo, propositae consequentiae diffinita emollitur: quia tamen eadem fere est cum illa decem liberi Dei cum amore necessario physice prorsus identificari, quam hucusque nemo cecidit: ex nostra autem difficultatis complandae doctrina, & praesentis conplanationem speramus.

3. Dicendum est Dei amorem amicitiae affectum, non effectivum solum, posse esse inaequalem, maiorem, minoremve respectu unius quam alterius iusti: & vniuersum amorem quemvis Dei erga obiecta quavis quae amat amare potest: ita S. Thom. proxime Scotum 3. d. 2. q. 2. vbi Gabriel ibidem q. vnic. art. 1. notat, 3. inaequalitatis gradus recensentes Carthus. ibi q. etiam vnic. circa finem in explicans, & concilians sententiam hac in re S. Thomae & Bonavent. & aliorum a se relatas. *Potest dici maior dilectio Dei, etiam ex parte ipsius dilecti: non secundum quod est, sed secundum relationem. Et respectum ad amatum, secundum quod maius bonum vult cui alteri ita quod non est solum ex parte voliti, sed ex parte per respectum ad volitum: atque ita demum censuisset Ruiz pluribus conclusionibus tandem explicans sententiam d. 53. a sect. 1. ad 4. Probatur conclusio vniuersim ex August. tract. 110. in Ioan. med. *Omnia inquit diligit Deus, quos fecit: Et interea magis diligit creaturas rationales: Et ex illis eas amplius, quae sunt membra virginis filii sui: Et multo magis vniuersum suum, Chlo. Alex. 1. Pedagog. 8. init. quod si nihil aliud habet carum, quam ab ipso facta sunt, restat, ut id diligit: longi autem plura quam alia iure hominem diligit, quod est vniuersum animal eorum, quae ab ipso effecta sunt, prius, ac rectius praedictum. Id ipsum probant in quest. de facto censu recitanda opportunius Patrum & scripturae testimonia quamplura. A ratione multo ex capite probati conciliari potest, ut iam ostendam, etsi earum aliquibus nisi aequant, qui eis videntur; communis rationis apud antiquos a Christianismo proxime attracte robur non attinet: quod scilicet Deus non nisi voluntarie, & libere creatura producat; ac proinde cum melius ac magis bonum, quam alia inter creatura producat: ergo magis maius bonum, & minus bonum producere: ergo magis vult maius bonum quam minus bonum velit ac producat non solum inaequalia, sed inaequaliter vult. Sed contentia facilius negabitur, quam probetur: siquidem maius, & minus bonum libere ponatur, requiritur solum ut decretum de alterutro efficiendo, & liberum, & eadem sit: imò efficacia aequa ad vtrumvis apponendum esse debet: unde ex parte voluntatis Dei aequalitas eadem creata bona inaequalia potius, quam inaequalitas probatur. Nec huic rationi testimonia Patrum recitata infidus esse possunt, cum non in bonorum efficientia a Deo sed de iam factorum amore diuino sint alteriusque publico inuitantur.**

4. Probatur primo testimonio eis contenta: quia uti bonum est amabile affectivum, ita maius bonum est magis amabile affectivum: praesertim ab aequo rerum estimatore: atqui inter bona, quae Deus amat alia maiora, magisque, & minus bona sunt: ergo de se sunt magis, & minus amabilia affectivum ab aequo rerum estimatore: atqui, si Deus nequeat illa inaequaliter amare, vel ne